

Dasar Menangani Gangguan Seksual Di Universiti Malaysia Sarawak (UNIMAS)

1. Pengenalan

1.1 Dasar Menangani Gangguan Seksual (DMGS) di Universiti Malaysia Sarawak (UNIMAS) memperuntukkan dan menggariskan perkara-perkara berikut:

- a) Maksud gangguan seksual
- b) Bentuk-bentuk gangguan seksual dan kesan
- c) Pernyataan tegahan dan larangan
- d) Peranan dan tanggungjawab warga UNIMAS dalam menangani gangguan seksual
- e) Prosedur pengendalian kes gangguan seksual
- f) Perlindungan ke atas pengadu/saksi
- g) Tatacara Penyelesaian
- h) Tindakan disiplin

2. Latar Belakang

2.1 Pentadbiran negara Malaysia melihat gangguan seksual sebagai perbuatan serius yang boleh mengganggu hubungan dalam pekerjaan. Pada tahun 1993, kerajaan telah menggariskan larangan gangguan seksual dalam sektor awam melalui Peraturan 4A, Peraturan-Peraturan Awam (Kelakuan dan Tatatertib) 1993. Pada tahun 2005, kerajaan mengedarkan Pekeliling Perkhidmatan Bilangan 22 yang mengandungi dokumen Garis Panduan Mengendalikan Gangguan Seksual di Tempat Kerja Dalam Perkhidmatan Awam. Selain itu, pada tahun 1999, Kementerian Sumber Manusia memperkenalkan Kod Amalan Untuk Mencegah dan Membasmi Gangguan Seksual di Tempat Kerja untuk diguna pakai di sektor swasta.

3. Pernyataan Dasar

3.1 Universiti Malaysia Sarawak, sebagai sebuah agensi perkhidmatan awam yang merupakan badan berkanun, telah menerima pakai Pekeliling Perkhidmatan Bilangan 25 Ogos 2005. Untuk menunjukkan pihak UNIMAS tidak akan bertoleransi dengan perbuatan gangguan seksual, UNIMAS dengan ini menjadikan gangguan seksual sebagai satu bentuk salah laku yang boleh membawa kepada tindakan disiplin dan hukuman lain jika salah laku dibuktikan.

4. Takrifan

4.1 Dalam DMGS ini, melainkan jika konteksnya menghendaki makna yang lain—

“universiti” merujuk kepada Universiti Malaysia Sarawak (UNIMAS);

“pelajar” merujuk kepada seseorang pelajar berdaftar yang mengikuti kursus pengajian secara sepenuh masa atau separuh masa di UNIMAS;

“warga UNIMAS” merujuk kepada kakitangan yang berkhidmat di UNIMAS, yang meliputi akademik dan bukan akademik, juga termasuk pelajar yang mengikuti pengajian secara sepenuh masa dan separuh masa di UNIMAS;

“kampus” merujuk kepada kampus UNIMAS yang meliputi semua institusi, bangunan dan asrama universiti;

“luar universiti” merujuk kepada mana-mana kawasan di luar kampus UNIMAS;

“kakitangan” merujuk kepada mana-mana perkerja yang berkhidmat untuk UNIMAS;

“orang luar” merujuk kepada individu berikut:

- a) Dia seorang yang mempunyai hubungan yang sah dengan UNIMAS untuk tujuan pembelajaran, latihan atau perantisan
- b) Dia seorang yang memasuki kontrak untuk memberi khidmat (*contract for service*) dengan UNIMAS
- c) Dia seorang yang bekerja secara sah dengan orang yang memasuki kontrak untuk memberi khidmat (*contract for service*) dengan UNIMAS
- d) Dia seorang pelawat yang mempunyai urusan yang sah dengan UNIMAS
- e) Dia seorang pelawat yang berada di premis universiti secara sah dan termasuk orang yang menerima khidmat secara sah daripada mana-mana pusat tanggungjawab UNIMAS
- f) Dia seorang yang berada di premis universiti secara tidak sah atau secara tanpa kebenaran daripada pihak UNIMAS

“pengadu” merujuk kepada pelajar atau kakitangan UNIMAS yang mendapati dirinya atau orang yang mempercayai dia mengalami gangguan seksual ataupun diganggu secara seksual dan membuat laporan rasmi berkenaan kejadian tersebut, dengan syarat bahawa orang ini mestilah mempunyai kaitan dengan UNIMAS dalam konteks berikut:

- a) Dia seorang yang memasuki hubungan pekerjaan dengan UNIMAS secara sah dan boleh dikuatkuasakan oleh undang-undang
- b) Dia seorang yang mempunyai hubungan yang sah dengan UNIMAS untuk tujuan pembelajaran, latihan atau perantisan
- c) Dia seorang yang dilantik secara sah untuk memegang jawatan awam atau jawatan berasaskan statut di UNIMAS

- d) Dia seorang yang
- e) memasuki kontrak untuk memberi khidmat (*contract for service*) dengan UNIMAS
- f) Dia seorang yang bekerja secara sah dengan orang yang memasuki kontrak untuk memberi khidmat (*contract for service*) dengan UNIMAS
- g) Dia seorang pelawat yang mempunyai urusan yang sah dengan UNIMAS
- h) Dia seorang pelawat yang berada di premis universiti secara sah dan termasuk orang yang menerima khidmat secara sah daripada mana-mana pusat tanggungjawab UNIMAS;

“pengganggu” merujuk kepada individu, sama ada kakitangan, pelajar, orang luar, yang dinamakan oleh pengadu sebagai bertanggungjawab dalam melakukan gangguan seksual atau orang yang dikatakan mengganggu pengadu secara seksual dengan syarat bahawa orang ini mestilah mempunyai kaitan dengan UNIMAS dalam konteks berikut:

- a) Dia seorang yang memasuki hubungan pekerjaan dengan UNIMAS secara sah dan boleh dikuatkuasakan oleh undang-undang
- b) Dia seorang yang mempunyai hubungan yang sah dengan UNIMAS untuk tujuan pembelajaran, latihan atau perantisan
- c) Dia seorang yang dilantik secara sah untuk memegang jawatan awam atau jawatan berasaskan statut di UNIMAS
- d) Dia seorang yang memasuki kontrak untuk memberi khidmat (*contract for service*) dengan UNIMAS
- e) Dia seorang yang bekerja secara sah dengan orang yang memasuki kontrak untuk memberi khidmat (*contract for service*) dengan UNIMAS
- f) Dia seorang pelawat yang mempunyai urusan yang sah dengan UNIMAS
- g) Dia seorang pelawat yang berada di premis universiti secara sah dan termasuk orang yang menerima khidmat secara sah daripada mana-mana pusat tanggungjawab UNIMAS
- h) Dia seorang yang berada di premis universiti secara tidak sah atau secara tanpa kebenaran daripada pihak UNIMAS

“ketua” merujuk kepada pemegang jawatan rasmi yang tertinggi di sesebuah jabatan, fakulti, unit, bahagian, pusat (*center*), asrama atau kolej di UNIMAS;

“tindakan disiplin” merujuk kepada prosedur disiplin yang tertakluk dalam protokol gangguan seksual ini;

“tugasan rasmi” merujuk kepada urusan yang berhubung dan berkaitan secara langsung dengan UNIMAS; dan

“gangguan seksual” merujuk kepada salah laku disiplin yang diguna pakai dalam DMGS ini.

5. Definisi Gangguan Seksual

5.1 Gangguan seksual bermaksud sebarang tingkah laku berunsur seksual yang tidak diingini, tidak disenangi dan memberi kesan sebagai satu gangguan sama ada secara lisan, bukan lisan, visual, psikologi atau fizikal –

- Yang atas sebab yang munasabah, yang dianggap oleh pengadu sebagai syarat berbentuk seksual ke atas pekerjaan atau pembelajarannya; atau
- ~~Yang atas sebab yang munasabah, boleh dianggap oleh pengadu sebagai satu pencabulan maruah, atau penghinaan atau ancaman terhadap dirinya tetapi tiada hubungan terus ke atas pekerjaan atau pembelajarannya; dan~~
- Gangguan seksual boleh berlaku sekali atau berulang kali.

5.2 Gangguan seksual dalam konteks ini diklasifikasikan seperti yang berikut:

- a) Gangguan seksual berbentuk balasan atau *quid pro quo*
Merujuk kepada gangguan berbentuk seksual, permintaan memberikan ganjaran seksual (sexual favour), atau perbuatan lisan atau fizikal atau komunikasi bertulis yang berbentuk seksual yang memberi kesan secara langsung kepada status pekerjaan kakitangan dan pembelajaran pelajar.
- b) Gangguan seksual yang mengancam ketenteraman peribadi kakitangan dan pelajar UNIMAS
Merujuk kepada tingkah laku seksual yang dianggap oleh pengadu sebagai ancaman, ugutan dan penghinaan, tetapi tidak mempunyai kaitan secara langsung dengan faedah-faedah pekerjaan atau pembelajaran. Termasuk dalam klasifikasi ini ialah gangguan seksual sesama kakitangan atau sesama pelajar dan antara kakitangan dan pelajar, oleh orang luar yang berurusan dengan universiti terhadap kakitangan atau pelajar UNIMAS.

5.3 Gangguan seksual di luar kampus universiti yang timbul daripada hubungan dan tanggungjawab yang berkaitan dengan pekerjaan dan pembelajaran di universiti ini. Situasi gangguan seksual seperti ini yang boleh berlaku merangkumi (tetapi tidak terhad kepada):

- a) Majlis sosial berhubung dengan tugas rasmi universiti
- b) Semasa kakitangan menjalankan tugas atau pelajar mengikuti tugas rasmi universiti
- c) Sesi persidangan atau latihan berkaitan dengan tujuan pekerjaan dan pembelajaran
- d) Semasa perjalanan berkaitan dengan tugas rasmi universiti

- e) Melalui telefon dan media elektronik

6. Bentuk – bentuk Gangguan Seksual

- 6.1 Bentuk-bentuk gangguan seksual boleh diklasifikasikan kepada lima jenis, iaitu:
 - a) Gangguan secara lisan
 - b) Gangguan secara isyarat/ bukan lisan
 - c) Gangguan visual
 - d) Gangguan psikologi
 - e) Gangguan fizikal
-

7. Pernyataan Tegahan dan Larangan

- 7.1 Mana-mana perbuatan yang dianggap dan/atau menjurus kepada perlakuan gangguan seksual yang digariskan dalam Perkara 4 dan 5 di atas adalah bertentangan dengan DMGS UNIMAS dan dengan ini ditegah dan dilarang sama sekali. Larangan ini terpakai kepada semua kakitangan UNIMAS sama ada berjawatan tetap, kontrak atau sementara, pelajar dan orang luar semasa berada di kampus.

8. Peranan dan Tanggungjawab Warga UNIMAS

- 8.1 Gangguan seksual boleh berlaku kepada sesiapa sahaja dalam konteks hubungan dalam kalangan warga UNIMAS. Hubungan antara pengadu dengan pengganggu biasanya merupakan hubungan berbentuk hierarki atau yang disokong oleh hierarki. Untuk menangani kes gangguan seksual, penggunaan kuasa yang betul dan jujur serta menghormati hak masing – masing adalah amat penting.
- 8.2 Warga UNIMAS memainkan peranan penting untuk mempromosi dan mewujudkan persekitaran universiti yang aman dan bebas daripada segala bentuk ancaman, termasuk gangguan seksual. Hal ini boleh ditangani dengan membincangkan secara telus masalah gangguan seksual untuk mencari penyelesaian pada setiap peringkat universiti.
- 8.3 Warga UNIMAS berperanan memberi sokongan kepada seseorang yang datang meminta bantuan kerana mengalami gangguan seksual. Jika kakitangan kampus merupakan seseorang yang berada dalam kedudukan berkuasa dan boleh membantu secara formal dan sah, menjadi tanggungjawabnya untuk berbuat demikian. Kakitangan dalam kumpulan setara juga boleh membantu dengan mendapatkan maklumat berkaitan penyelesaian aduan pengadu.

9. Tindakan Yang Boleh Diambil Oleh Seseorang Yang Mengalami Gangguan Seksual

9.1 Apabila seseorang mempercayai dirinya mengalami gangguan seksual, dia boleh mengambil beberapa bentuk tindakan. Keputusan mengambil tindakan mestilah dibuat oleh pengadu secara sukarela, dan bukan kerana paksaan. Berikut merupakan tindakan yang boleh diambil oleh pengadu:

- a) Memberitahu/ berkongsi masalah dengan seseorang. Pihak-pihak yang boleh dihubungi ialah Ketua di jabatan, unit, fakulti atau bahagian, rakan-rakan dan juga kakitangan universiti seperti pensyarah, penolong pendaftar, pengurus asrama dan kaunselor.
- b) Membuat dan menyimpan catatan berkaitan insiden gangguan seksual. Catatan berkenaan haruslah dibuat secara terperinci yang boleh dan mengandungi rekod mengenai masa, tempat, keadaan dan perasaan pengadu semasa mengalami gangguan tersebut. Komunikasi pengadu kepada seseorang berkenaan insiden tersebut mungkin boleh dijadikan bukti. Jika gangguan melibatkan serangan seksual, pengadu dinasihatkan supaya segera mendapatkan rawatan perubatan dan berterus terang kepada pegawai perubatan mengenai punca kecederaan.
- c) Mengakses prosedur penyelesaian gangguan seksual yang sah dan tepat.

10. Perlindungan ke atas Pengadu dan Saksi

10.1 Pengadu dan / atau saksi dalam kes gangguan seksual diberi jaminan untuk dilindungi oleh UNIMAS semasa siasatan dan perbicaraan kes berlaku dan segala maklumat ataupun aduan dianggap sebagai sulit. Langkah perlindungan ini dijalankan bagi memastikan bahawa pengadu dan / atau saksi berada dalam keadaan selamat tanpa ancaman daripada pengganggu. Sebarang pendedahan maklumat sulit yang berkaitan dengan pengadu dan / atau saksi dianggap melanggar DMGS ini dan boleh dikenakan tindakan disiplin.

11. Tatacara Penyelesaian

11.1 Mana-mana kes gangguan seksual yang berlaku di dalam UNIMAS akan diselesaikan terlebih dahulu mengikut Tatacara Penyelesaian Kes Gangguan Seksual UNIMAS sebelum tindakan disiplin di bawah Akta Badan-Badan Berkanun (Tatatertib dan Surcaj) 2000 (Akta 605), ialah satu tatacara yang memperuntukkan garis panduan dan peraturan penyelesaian kes gangguan seksual.

12. Tindakan Disiplin

- 12.1 Prosedur tindakan disiplin untuk badan berkanun terpakai dan berkuat kuasa bagi mengadili kes gangguan seksual. Jika hasil penyiasatan mendedahkan bukti-bukti sahih yang menyokong aduan dan ia disokong, maka pelaku salah (pengganggu) akan dikenakan tindakan disiplin mengikut Akta Badan-Badan Berkanun (Tatatertib dan Surcaj) 2000 (Akta 605). Tindakan penamatan kontrak, tempoh percubaan serta pemecatan terus boleh dikenakan ke atas kakitangan yang berjawatan kontrak, sementara atau dalam tempoh percubaan serta boleh dikenakan tindakan perundangan bagi kes jenayah di bawah Kanun Keseksaan (Akta 574). Pelajar akan tertakluk kepada tindakan tatatertib di bawah Akta Universiti dan Kolej Universiti 1971 dan Kaedah - Kaedah Universiti Malaysia Sarawak (Tatatertib Pelajar-Pelajar) 1999.

13. Semakan dan Pindaan

- 13.1 Dasar ini akan disemak dan dipinda dari semasa ke semasa mengikut perubahan dalam undang - undang Malaysia yang berkuat kuasa dan apabila perlu berbuat demikian bagi memastikan keberkesanannya dalam membendung dan menangani masalah gangguan seksual.

14. Penutup

- 14.1 Dasar Menangani Gangguan Seksual di UNIMAS menunjukkan komitmen universiti bagi menyediakan persekitaran pekerjaan dan pembelajaran yang selamat kepada kakitangan dan pelajar UNIMAS.
- 14.2 Pendekatan yang digunakan dalam DMGS berperanan menyampaikan maklumat yang betul berkenaan masalah gangguan seksual, proses penyelesaian dan mewujudkan rasa tanggungjawab dalam kalangan warga universiti untuk menangani masalah gangguan seksual.